

II.

Indtægtsforskydningen i Danmark.

There is no more common error than to assume that, because prolonged and accurate mathematical calculations have been made, the application of the result to some fact of nature is absolutely certain.

(Whitehead, Introduction to Mathematics).

Det er med stor Spænding og Videbegærighed, at det praktiske Livs Folk griber en Afhandling som Direktør Lindbergs i 4. Hefte 1921 af nærværende Tidsskrift, idet vi haaber at faa suppleret og uddybet det Indtryk, vi har faaet af Udviklingen. Man bliver derfor forvirret, naar man støder paa fuldstændig Modstrid med det, man vidste i Forvejen.

Paa Grundlag af Erfaringer med Hensyn til Forbrugets Udvikling i Kvantitet og Kvalitet de forskellige Steder i By og Land, de forskellige Detailhandlers Indtægter, Trafikvæsnets Omsætning, Forlystelseslivets Udvikling og lignende, havde man faaet det Indtryk, at Arbejderklassen i Aarene 1914—20 var gaaet stærkt frem i Forhold til den samlede Befolkning, og dette Indtryk var saa sikkert, at man daarlign kan betvivle det uden helt at opgive Troen paa Iagttagelsesevnen.

Lindberg viser nu ved Tal, der synes uangribelige, det stik modsatte. Hvad er saa Sandhed?

Jeg tror, det er Anvendelsen af Tallene, der er noget i Vejen med; Fordringen til Statistisk Departement, at det skal producere et Prisindeks, der med absolut Sikkerhed lod sig anvende paa alle det økonomiske Livs Forhold, kan ikke opfyldes, da jo netop Svingningerne i de forskellige Varegrupper og indenfor Grupper i de forskellige Varer, er højst forskellige. Ethvert Indeks er derfor vilkaarligt, og

II.

Indtægtsforskydningen i Danmark.

There is no more common error than to assume that, because prolonged and accurate mathematical calculations have been made, the application of the result to some fact of nature is absolutely certain.

(Whitehead, Introduction to Mathematics).

Det er med stor Spænding og Videbegærighed, at det praktiske Livs Folk griber en Afhandling som Direktør Lindbergs i 4. Hefte 1921 af nærværende Tidsskrift, idet vi haaber at faa suppleret og uddybet det Indtryk, vi har faaet af Udviklingen. Man bliver derfor forvirret, naar man støder paa fuldstændig Modstrid med det, man vidste i Forvejen.

Paa Grundlag af Erfaringer med Hensyn til Forbrugets Udvikling i Kvantitet og Kvalitet de forskellige Steder i By og Land, de forskellige Detailhandlers Indtægter, Trafikvæsnets Omsætning, Forlystelseslivets Udvikling og lignende, havde man faaet det Indtryk, at Arbejderklassen i Aarene 1914—20 var gaaet stærkt frem i Forhold til den samlede Befolkning, og dette Indtryk var saa sikkert, at man daarlign kan betvivle det uden helt at opgive Troen paa Iagttagelsesevnen.

Lindberg viser nu ved Tal, der synes uangribelige, det stik modsatte. Hvad er saa Sandhed?

Jeg tror, det er Anvendelsen af Tallene, der er noget i Vejen med; Fordringen til Statistisk Departement, at det skal producere et Prisindeks, der med absolut Sikkerhed lod sig anvende paa alle det økonomiske Livs Forhold, kan ikke opfyldes, da jo netop Svingningerne i de forskellige Varegrupper og indenfor Grupper i de forskellige Varer, er højst forskellige. Ethvert Indeks er derfor vilkaarligt, og

maa som en anden Prøvesten bruges med Kontrol af Prøvestenens Egenskaber. Beregninger i „Andelskroner“ kan have stor Interesse, men kan næppe berettige til saa vidtgaaende Slutninger som Lindbergs.

De forskellige Klassers Indtægter gaar jo til de forskellige Ting i forskelligt Forhold, Arbejderklassen bruger f. Eks. forholdsvis meget til Logi o. s. v., hvorfor den godt kan gaa frem i Forbrug, selv om den gaar tilbage i „Andelskroner“, hvis de Varer, den fortrinsvis bruger, stiger mindst, hvad der i hvert Fald for Boligens Vedkommende er Tilfældet.

Man maa ogsaa regne med de Henlæggelser og Udvidelser, som omtales i Slutningen af Lindbergs Afhandling. De „Andelskroner“, der er gaaet hertil, har ikke eller har kun i ringe Grad konkurreret om Varer med de „Andelskroner“, der gik til Konsumvarer, og derfor ikke bidraget til at drive Priserne paa de sidste op. Udviklingen har medført, at en stor Del af det, mange troede var Indtægt og Henlæggelse af Formue, blev Henlæggelser til senere selvforskyldte og uforskyldte Tab.

En Driftsherre, der f. Eks. har tjent Kr. 100 000 det ene Aar og tabt Kr. 50 000 det næste, har til Forbrug Kr. 25 000 om Aaret ÷ Skat, men vil nok i Statistiken staa som havende tjent Kr. 100 000 i 2 Aar, da Tabet ikke kommer med, hvorfor Statistiken kommer til at overvurdere Driftsherregevinsterne.

Selv om det ikke maa overses, at der ogsaa er henlagt til daarlige Tider i Arbejderklassen, maaske mere end man i „Overklasserne“ troer, er det dog forholdsvis mindre.

Lindbergs Tal viser maaske, at Arbejderklassen i Aarene 1914—1920 har faaet en mindre Del af Samfundets Bruttoindtægt end før, men de modbeviser ikke, at den kan have faaet en større Del af den Indtægt, der bliver tilbage efter Fradrag af Tab, nødvendige Henlæggelser etc., eller hvad der i denne Sammenhæng bliver omtrent det samme, af den Indtægt, der er gaaet til Forbrug. De modbeviser alt-

saa ikke, at den kan være gaaet frem i Levefod i Forhold til den øvrige Befolkning, hvilket andre Erfaringer viser, at den er.

Torben Meyer.

III.

Diskontoen i 1920.

Den danske Nationalbanks Diskonto hævedes den 16. April 1920 fra 6 til 7 0/0, og forblev derefter uforandret Aaret ud, hvorved 1920's Gennemsnitsdiskonto blev 6.71 0/0, mod 5.61 0/0 i 1919.

Med Hensyn til Diskontoens Højde i 1920 i vore Nabolande og paa de vigtigste udenlandske Pladser, skal følgende anføres:

Stockholm: Sveriges Riksbank noterede ved Aarets Begyndelse 6 0/0, hvilken Sats den 19. Marts ændredes til 7 0/0 og den 17. September til 7¹/₂ 0/0, der derefter var den gældende Diskonto Aaret ud.

Kristiania: Norges Bank begyndte ligeledes Aaret med en Diskontosats paa 6 0/0, der derefter hævedes til 7 0/0 den 25. Juni og gjaldt uforandret Aaret ud. Bank of England hævede den 15. April sin Diskonto fra 6 til 7 0/0. Senere paa Aaret fandt ingen Forandringer Sted; Banque de France hævede den 8. April Diskontoen fra 5 til 6 0/0, medens Deutsche Reichsbank uforandret holdt 5 0/0 Aaret igennem.

Nedenstaaende gives for hver af de nævnte Pladser en Oversigt over Diskontoen den 1. Januar og den 31. December 1920 samt over Gennemsnitsdiskontoen i Aarene 1916, 1918, 1919 og 1920:

	1920			1919	1918	1916
	1. Jan.	31. Dec.	Aaret			
Kjøbenhavn . . .	6	7	6.7	5.6	5.0	5.0
Stockholm . . .	6	7 ¹ / ₂	6.9	6.4	6.0	5.2
Kristiania	6	7	6.5	5.7	6.0	5.1
London	6	7	6.7	5.2	5.0	5.5
Berlin	5	5	5.0	5.0	5.0	5.0
Paris	5	6	5.7	5.0	5.0	5.0